

теорія та практика. 2015. № 2. С. 54–61. URL: http://www.e-patp.academy.gov.ua/2015_2/9.pdf.

8. Фітьо А. Децентралізація: плюси і мінуси. Благодійний фонд «Розвиток громади» 03.08.2015. URL: <http://rozvytok-hromady.com/po-suti-2>.

9. Двігун А. О. Трипольська М. І. Законодавче забезпечення впровадження реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади: основні досягнення та проблемні аспекти. Інститут стратегічних досліджень. Аналітична записка. 2017. URL: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/samovriaduv-e4ff2.pdf>.

10. Мокій А. І. Дацко О. І. Напрями забезпечення безпеки розвитку територіальних громад у процесі реформи адміністративно-територіального устрою України: аналітична записка Інститут стратегічних досліджень. 2015. URL: <http://www.niss.gov.ua/catalogue/10/0/2>.

Скобилко Ігор Богданович
Студент 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ
Коропецький Максим Михайлович
Студент 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ
Науковий керівник: к. е. н., доцент кафедри
фінансів ім. С. І. Юрія Шашкевич О.Л.
Західноукраїнський національний університет

ВПЛИВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА РЕФОРМУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Реформування медицини співпало у часі з процесами децентралізації влади в Україні, що, у свою чергу, викликало чимало питань як у керівників закладів охорони здоров'я, так і в керівників місцевих громад.

Важливою складовою початку проведення реформи системи охорони здоров'я можна вважати ухвалений 19.10.2017 р. проект закону України «Про державні фінансові гарантії надання медичних послуг та лікарських засобів» [1],

а також проголосований у першому читанні того ж дня проект Закону «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо забезпечення державних фінансових гарантій надання медичних послуг та лікарських засобів» [2]. Важливою складовою розвитку місцевого самоврядування, його підтримки у сільській місцевості послужив також прийнятий у першому читанні проект Закону України «Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості» [3], який визначає правові, організаційні засади і напрями регулювання розвитку охорони здоров'я у сільській місцевості для забезпечення гарантій рівного доступу громадян до якісного медичного обслуговування.

Реформа охорони здоров'я в Україні перебуває у постійній динаміці – зміни в політичному керівництві у поєднанні із системними реформами в галузі управління та фінансування системи охорони здоров'я та тиском пандемії COVID-19 створюють для країни унікальні виклики та можливості.

Електронна система охорони здоров'я - eHealth є надзвичайно важливою складовою реформи охорони здоров'я України. У той час поки сама система перебуває на стадії розробки, в управлінні eHealth є важливі виклики, які стосуються розробки політики та стратегії, інтеграції управління змінами, залучення зацікавлених сторін сектору охорони здоров'я та ефективного використання даних, які зараз доступні державним структурам, для вдосконалення процесу прийняття рішень.

У 2020 р. країна проходила 2-й етап медичної реформи та завдяки функціоналу, який розміщено в eHealth, заклади вторинної ланки змогли перейти на ведення медичних записів в електронному вигляді.

Отже, протягом 2020 р. розроблено та впроваджено [4]:

- електронні направлення;
- медичні висновки в рамках проекту «Малютко»;
- реєстрацію ідентифікованих та не ідентифікованих пацієнтів;
- подання декларації на зареєстрованого пацієнта;
- функціонал, необхідний для відстеження процесу імунізації;

- прийняття та повне управління стратегічною програмою eStock (наразі пройдено більшість її етапів у встановлені строки).

Результатами роботи eHealth у 2020 р. стали:

- понад 30 млн пацієнтів, зареєстрованих у системі;
- понад 23 тис. лікарів первинної ланки користуються системою;
- зареєстровано 9959 місць надання послуг з первинної допомоги;
- 153 257 спеціалістів з неповною вищою освітою знаходяться в системі;
- 1155 аптечних закладів включено до системи.

Сьогодні фінансування закладів охорони здоров'я відповідно до договорів з ними. Тобто лікарня отримує кошти виключно за послуги, які надає, згідно з тарифом за них.

Відповідно до законодавства є декілька варіантів щодо процедур реорганізації медицини першого рівня [5]:

- перший – передача прав засновника Центру первинної медико-санітарної допомоги (далі ЦПМСД) від районної ради колишнього району до однієї громади, з подальшим укладанням договорів про міжмуніципальне співробітництво територіальних громад щодо співфінансування ЦПМСД;
- другий - передача прав засновника ЦПМСД від районної ради до громад, які обслуговувались відповідним ЦПМСД, на підставі установчого договору про співзасновництво з подальшим укладанням договорів про міжмуніципальне співробітництво територіальних громад;
- третій - створення в рамках реорганізації ЦПМСД власних ЦПМСД чи АПМСД в кожній територіальній громаді колишнього району, зі створенням окремої юридичної особи.

Всі вищевказані варіанти можуть бути реалізовані відповідно до чинного законодавства, але найбільш життєздатним, як з організаційної, так і з медичної точки зору, і таким, що повністю відповідає цілям медичної реформи та Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, яка покликана забезпечити децентралізацію, є третій

варіант, який передбачає створення в рамках реорганізації ЦПМСД власних центрів в кожній територіальній громаді колишнього району зі створенням окремої юридичної особи [5].

Однак, відповідно до існуючих трактувань положень Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 19.03.2018 року №503, процеси реорганізації системи надання первинної медичної допомоги, запропоновані у третьому варіанті, передбачають необхідність переукладання декларацій між пацієнтами та сімейними лікарями. Необхідність переукладання декларацій з сімейними лікарями для більшості населення територіальних громад може привести до проблем з фінансуванням діяльності сімейних лікарів, значно загальмувати процеси реалізації реформ та негативно вплинути на їх сприйняття як населенням, так і медичними працівниками в непростий період пандемії COVID-19.

Щодо медицини другого рівня - при передачі відповідних повноважень з управління медициною другого рівня від районних рад до територіальних громад, на рівні кожної області необхідно провести моделювання по кожному пакету послуг щодо доступності для жителів громад, виходячи з максимального використання вже укладених районними лікарнями договорів, потреби в конкретному пакеті для пацієнтів територіальної громади, а також максимально зручній логістичній доступності для людей.

Подібна система створить передумови для покращення якості послуг за рахунок конкуренції між лікарнями за пацієнтів, а також допоможе уникнути додаткових фінансових витрат на розширення кількості пакетів послуг, орієнтуючись на вже проведену підготовчу роботу.

Наведене вище дає підстави для висновку про те, що реформування системи охорони здоров'я буде ефективним лише у поєднанні із муніципальною реформою, адже спроможним територіальним громадам, органам місцевого самоврядування можуть бути надані додаткові повноваження, на них покладатимуться додаткові обов'язки в частині розробки пропозицій та рекомендацій щодо реалізації на рівні госпітального округу державної політики

у сфері охорони здоров'я, розробки і впровадження місцевих програм охорони здоров'я, а їх зусилля мають бути направлені на розвиток та збереження мережі існуючих комунальних закладів охорони здоров'я.

Список використаних джерел:

1. Про державні фінансові гарантії надання медичних послуг та лікарських засобів: Проект Закону України №6327 від 10.04.2017 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61566

2. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо забезпечення державних фінансових гарантій надання медичних послуг та лікарських засобів: Проект Закону №6604 від 21.06.2017 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62073

3. Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості: Проект Закону №7117 від 18.09.2017 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62073

4. Які зміни відбулися у сфері охорони здоров'я у 2020 р. та на які очікувати у 2021 р.? URL: <https://www.apteka.ua/article/593509>

5. Децентралізація у сфері медицини. Експертне обговорення. URL: <https://niss.gov.ua/news/novini-nisd/decentralizaciya-u-sferi-medicini-ekspertne-obgovorennya>